

ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Аношкова Тетяна

Національний Технічний Університет України «Київський Політехнічний
Інститут» (Київ, Україна)

На сучасному етапі становлення української держави та її тісної співпраці з чисельними європейськими країнами, реформування системи вищої освіти є ключовою ланкою у процесі євроінтеграції та відкриває нові можливості для української молоді.

Нова соціокультурна реальність зробили вивчення іноземних мов одним із пріоритетних завдань для майбутніх фахівців та зумовила, тим самим, необхідність модернізації сучасної системи вищої освіти. Оскільки процес викладання та засвоєння іноземної мови вважається складнішим від аналогічних процесів для більшості інших предметів, підвищення ефективності та результативності навчання є актуальною темою для дослідження.

Вивченням новітніх технологій, методів та прийомів у викладанні іноземних мов загалом та англійської мови зокрема займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених, а саме: Г. Крючков, В. Сенченко, С. Степаненко, Н. Н. Stern, J. W. Botkin тощо. Враховуючи такі тенденції, доцільно детальніше вивчити вплив процесів євроінтеграції та глобалізації на вивчення іноземних мов. Отже, *мета* статті полягає у розкритті інноваційних тенденцій, що застосовуються у процесі викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах України.

Відповідно до Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, одним із стратегічних завдань реформування змісту освіти в Україні є розробка державних стандартів щодо навчання іноземних мов [5, с.127]. Сучасні інноваційні методи навчання іноземних мов спрямовані на розвиток і самовдосконалення особистості, на розкриття її резервних можливостей і

творчого потенціалу, створюють передумови для ефективного поліпшення навчального процесу у вищих навчальних закладах.

Відповідно до особливостей навчального процесу основними принципами сучасних методів викладання іноземної мови у вищій школі є: рух від цілого до окремого, орієнтація занять на студента (*learner-centered lessons*), змістовність занять, їх спрямованість на досягнення соціальної взаємодії, засвоєння міжкультурних особливостей, професійна і фахова орієнтація [1, с.231].

Отже, запропонований Європейський шаблон вивчення іноземних мов спрямований на практичну міждисциплінарну і професійну орієнтацію занять з іноземної мови, в центрі уваги якої – студент. Важливою метою цього шаблону є спрямування навчального процесу на формування і розвиток основних навичок та вмінь у соціальному та професійному спілкуванні, а також стратегій самостійного вивчення іноземних мов [4, с.4].

Оскільки основною метою у модернізації системи навчання іноземних мов в Україні є використання мовних засобів для забезпечення реального процесу спілкування та досягнення власних цілей комунікації, формується характерна тенденція до посилення комунікативної спрямованості навчального процесу.

Комунікативний підхід базується на тому, що студенти повинні опанувати мовні форми у процесі самої комунікації. Він ставить за мету навчання мови через мовлення і заснований на таких ключових поняттях, як «спілкування», «культура», «мотивація», «інтерактивність». Найважливішою характеристикою комунікативного підходу є використання автентичних матеріалів, тобто таких, які реально використовуються носіями мови [7].

Ключовим поняттям концепції вивчення іноземних мов у європейських країнах є «поріг комунікації», а методичними орієнтирами – правильна вимова і сучасне розмовне мовлення. Вивчення іноземної мови, таким чином, виходить за рамки педагогіки і набуває важливого політичного значення. Йдеться про переорієнтацію з оволодіння граматичними структурами на оволодіння живою мовою [6, с.2].

Сучасна комунікативна методика пропонує широке впровадження в учбовий процес активних нестандартних методів і форм роботи для кращого свідомого засвоєння матеріалу. У практиці виявили досить високу ефективність такі форми роботи, як індивідуальна, парна, групова і робота в команді.

Найбільш відомі форми парної і групової роботи:

- внутрішні (зовнішні) кола (inside/outside circles);
- мозковий шторм (brain storm);
- читання зигзагом (jigsaw reading);
- обмін думками (think-pair-share);
- парні інтерв'ю (pair-interviews) та інші [1, с.231].

При цьому, варто зазначити, що комунікативний підхід у вивченні мови базується не лише на інноваційних технологіях навчаннях. Враховуються, також, етнічна та моральна специфіка, історичний досвід, особливості сприйняття нового у певному соціокультурному середовищі [6, с.3] та культура народу, мова якого вивчається. У зв'язку з цим, ще одним важливим компонентом змісту навчання виступає соціокультурна компетенція, яка складається з країнознавчої та лінгвокраїнознавчої компетенції [5, с.128].

Останньою зі складових комунікативної компетенції, але жодним чином не останньою за значущістю є соціальна компетенція. Вона передбачає готовність і бажання взаємодіяти з іншими, впевненість у собі, а також уміння поставити себе на місце іншого і здатність впоратися із ситуацією, що склалася [2].

Кредитно-модульна система, яка вже давно поширена в США та країнах Європи, а з недавніх пір і в Україні, передбачає міждисциплінарну інтеграцію. Навчання іноземним мовам здійснюється у співпраці з викладачами професійно-орієнтованих та спеціальних дисциплін. Така система сприяє підготовці майбутнього фахівця, враховуючи специфіку його основної професії, розвитку професійного творчого мислення, ознайомленню з професійним етикетом, розвиває навички роботи в колективі, співробітництва тощо.

Введення модульної структури курсів означає новий підхід не лише до побудови програм професійного навчання, але й співвідношення

фундаментальної та спеціальної підготовки щодо обсягу знань. Під час складання таких програм з'являється можливість комбінувати курси з різних галузей наукового знання відповідно до нових запитів економіки. Отже, введення модульної структури організації професійного навчання для університетів фактично означає здійснення більш цілеспрямованої підготовки студентів з урахуванням ринку праці [3, с.58].

Крім передбачених освітньою програмою нововведень, сучасні світові тенденції до глобалізації та стрімкого розвитку науки визначають необхідність самоосвіти, яка виходить за рамки обов'язкової освіти, визначеної вищим навчальним закладом, та повинна продовжуватися усе життя.

Отже, процес євроінтеграції вплинув на систему освіти в Україні, змінивши підхід до викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах. Модернізація у системі навчання іноземних мов передбачає перш за все розвиток комунікативних навичок студентів, щоб забезпечити їх подальше застосування для досягнення цілей комунікації. Вивчення іноземної мови у вищій школі набуває практичного значення, а комунікативна функція мови відіграє головну роль в процесі вираження почуттів, суджень та засвоєнні інформації, знань, що подаються в будь-якій формі.

Крім комунікативного аспекту, викладачі повинні познайомити студентів з історичним та культурним підґрунтям мови, що вивчається, та підтримувати співпрацю з викладачами професійно-орієнтованих дисциплін, забезпечуючи безпосередній зв'язок мови з фаховою освітою студентів.

Таким чином, можемо зробити висновок, що всі тенденції, які прослідковуються в українській освіті, позитивно впливають на вивчення студентами іноземної мови, підвищуючи культурний рівень нашої країни та сприяючи її інтеграції у європейський та світовий простір.

Література: 1. Антонюк Н. М. Вивчення іноземних мов в контексті гуманістичної освіти / Н. М. Антонюк, О. Ю. Титаренко, І. В. Горохова. // Вісник Академії адвокатури України. – 2009. – №1. – С. 228–233. 2. Безкоровайна О. В. Актуальні аспекти комунікативної компетенції студентів ВНЗ / О. В. Безкоровайна, Л. В. Мороз. // Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]. Сер.: Філологічна. – 2012. – №25. – С.

142–145. 3. Ігнатюк О. А. Особливості підготовки сучасних фахівців у системі вищої професійної освіти США / О. А. Ігнатюк. // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2011. – №1. – С. 55–64. 4. Іщенко О. Вивчення англійської мови в умовах вступу України у європейський освітній простір / О. Іщенко, О. Матвіяс. // Вісник Львівського університету. – 2009. – №25. – С. 353–357. 5. Ніколаєва Ж. В. Навчання іноземних мов у ВНЗ у контексті Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти / Жанна Володимирівна Ніколаєва. // Наукові праці. Педагогічні науки. – 2004. – №29. – С. 127–130. 6. Полікарпова Ю. О. Традиції та інновації у викладанні іноземних мов в умовах інтеграції України до світової спільноти [Електронний ресурс] / Юлія Олександрівна Полікарпова. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.academia.edu/2079153/>. 7. Рудницька Т. Г. Інноваційні методи навчання іноземних мов у вищій школі в контексті гуманістичної спрямованості навчального процесу [Електронний ресурс] / Т. Г. Рудницька // Гуманізм та освіта. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://conf.vntu.edu.ua/humed/2008/txt/Rudnizka.php>.